

ROVVILTNEMNDA I REGION 2

Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder

Deres referanse

Vår referanse
2013/47

Arkiv nr.
434.0

Dato
19.08.2013

Etter adresseliste

Vedtaket om lisensfelling på ulv og brunbjørn i region 2 i 2013/2014

Vedtaket om lisensfelling på ulv og brunbjørn

Rovviltnemnda i region 2 Sør-Norge vedtok i møte 19. august 2013 en lisensfellingkvote på én – 1 – ulv og én – 1 – brunbjørn. Kvotene gjøres gjeldende for hele region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder).

Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for bestandenes overlevelse. Eventuell skadefelling og irregulær avgang etter at vedtaket om lisensfelling er gjort, belastes kvoten.

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18, jamfør §§ 4, 7 og 10 i rovviltforskriften. Vedtaket følger vedlagt sammen med saksframlegget fra sekretariatet.

Vedtaket og saksframlegget vil legges ut under de respektive fylkesmennenes hjemmesider på www.fylkesmannen.no og under menyen *Søk etter fellingsvedtak* på www.Rovviltportalen.no.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljøverndepartementet innen tre uker, jamfør forvaltningsloven §§ 28 og 29 og rovviltforskriften § 18. En eventuell klage skal framsettes for Rovviltnemnda i region 2 ved sekretariatet (Fylkesmannen i Buskerud), jamfør forvaltningsloven § 32. Klageskjema kan lastes ned fra www.fmbu.no.

Med hilsen

Jørund A. Ruud
Leder av Rovviltnemnda i region 2

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.

Vedlegg:

- Rovviltnemndas vedtak av 19. august 2013 om lisensfelling på ulv og brunbjørn i region 2 Sør-Norge i 2013/2014**
- Saksframlegg fra sekretariatet i sak 23/2013**

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 2
c/o Fylkesmannen i Buskerud
Postboks 1604
3007 DRAMMEN

Leder av Rovviltnemnda:
Jørund A. Ruud
38 91 57 00/909 13 996
jorund.ruud@t-fk.no

Saksbehandler:
Marit S. Hoen
32 26 67 16

Adresseliste (kun per e-post):

Kommunene i rovviltregion 2
Fylkeskommunene i rovviltregion 2
Landbruksorganisasjonene i rovviltregion 2 v/Buskerud Bondelag
NJFF – fylkeslagene i rovviltregion 2
Naturvernforbundet – fylkeslagene i rovviltregion 2
WWF - Norge
Foreningen Våre Rovdyr
Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk
Fellesaksjonen For Ulv
Mattilsynet – Regionkontoret for Buskerud, Vestfold og Telemark
Mattilsynet – Regionkontoret for Rogaland og Agder

Gjenpart (kun per e-post):

Miljøverndepartementet
Direktoratet for naturforvaltning
Rovviltnemnda i region 1 v/sekretariatet (Fylkesmannen i Rogaland)
Rovviltnemnda i region 3 v/sekretariatet (Fylkesmannen i Oppland)
Rovviltnemnda i region 4 v/sekretariatet (Fylkesmannen i Oslo og Akershus)
Fylkesmennene i regionen
Statens naturoppsyn Buskerud, Vestfold og Telemark
Statens naturoppsyn Agder

ROVVILTNEMNDA I REGION 2 Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder

Vedtak om lisensfelling på ulv og brunbjørn i region 2 i 2013/2014

Vedtak (enstemmig) i sak 23/2013 fattet av Rovviltnemnda i region 2 Sør-Norge 19. august 2013:

Rovviltnemnda i region 2 viser til at det ikke er fastsatt nasjonale mål om yngling av ulv eller brunbjørn i regionen. Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å åpne for lisensfelling på disse artene etter rovviltforskriften § 10, jmfør §§ 4 og 7.

Etter en samlet vurdering med vektlegging på potensialet for framtidige skader åpner Rovviltnemnda for lisensfelling på én – 1 – brunbjørn og én – 1 – ulv i 2013/2014. Kvote gjøres gjeldende for hele region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder).

Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for bestandenes overlevelse. Eventuell skadefelling og irregulær avgang etter at vedtaket om lisensfelling er gjort belastes kvoten.

Bakgrunn og begrunnelse for vedtaket går fram av saksframlegget til sekretariatet.

Lisensfellingsperioden er for brunbjørn fra og med 21. august til og med 15. oktober 2013 og for ulv fra og med 1. oktober 2013 til og med 31. mars 2014.

Bjørnebinne med unge(r), samt hennes unge(r) (uansett alder) er unntatt fra lisensfelling.

Ved ny kunnskap om forekomst i regionen av individer av ulv som er særlig viktig for den genetiske variasjonen i den sørskandinaviske bestanden (finskrussisk opphav), skal mulige tiltak vurderes, herunder om lisensfelling bør videreføres.

Lisensfelling krever grunneiers tillatelse.

Lisensfelling administreres av fylkesmennene i regionen. Informasjon om krav til utøvelse av lisensfelling (registrering i Jegerregistrert, rapportering, innlevering av skrott/biologisk materiale av felt dyr, telefonnummer for informasjon etc.) gis av fylkesmennene.

Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eller oppheve vedtaket dersom nye opplysninger tilsier det.

ROVVILTNEMNDA I REGION 2 Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder

Sak 23/2013   Lisensfelling i 2013/2014

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saksframlegget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Lov 19. juni 2009 nr 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften)
- Forvaltningsplan for gaupe, bjørn, jerv, ulv og kongeørn i region 2
- RRN vedtak 15/2013 (Kvote og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i 2013/2014)
- Stortingets rovviltforlik av 17. juni 2011 (Representantforslag 163 S (2010-2011))
- Bestandsstatus for jerv, brunbjørn og ulv fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata 29. mai 2013
- NINA Rapport 898 *Yngleregistrering av jerv i Norge i 2012.*
- Bioforsk Rapport Vol. 8 Nr. 47 2013 *Populasjonsovervåking av brunbjørn 2009-2012: DNA analyse av prøver samlet i Norge i 2012.*
- Høgskolen i Hedmark/Viltskadecenter/Rovdata. *Ulv i Skandinavia vinteren 2012-2013. Foreløpig statusrapport.*

Overvåkingsrapportene finnes på <http://www.rovdata.no/Rapporter.aspx>

Sekretariatet anbefaler at det åpnes for lisensfelling på ulv og brunbjørn i 2013/2014. Ut fra kjent rovviltforekomst per 2. august anbefales en kvote på én ulv og én brunbjørn dyr for hver av artene. Det anmodes imidlertid om at situasjonen vurderes fortløpende med sikte på eventuelt å endre kvotene og/eller åpne for lisensfelling også på jerv på et seinere tidspunkt.

Saksopplysninger

I rovviltforskriften (fastsatt ved kgl. res. den 18. mars 2005) er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, brunbjørn og ulv etter § 10 når bestanden ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. For region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder er det ikke fastsatt nasjonale bestandsmål for jerv, brunbjørn eller ulv. For gaupe er måltallet satt til 12 årlige ynglinger.

Rovviltnemndas oppgave

1. Ta stilling til om den har myndighet til å fatte vedtak (Rovviltforskriften § 7).
2. Fatte vedtak om kvote for lisensfelling (Rovviltforskriften § 10 og lovkapittel II i naturmangfoldloven).

Hjemmelsgrunnlag

Det rettslige grunnlaget for Rovviltnemndas avgjørelse er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b og § 77, jamfør forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10, jamfør §§ 1 og 3.

I naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene) står det:

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...)
b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)

Rovviltforskriften § 7 regulerer når nemnda har myndighet til å fatte vedtak. Nemnda har myndighet dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestands-målet for regionen. Vurderingen skal gjøres av nemnda for hver art basert på data fra *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt*. Det er ikke fastsatt nasjonale mål om yngling av brunbjørn, jerv eller ulv i regionen.

Forskriften § 10 gir hjemmel til å tildele kvote for lisensfelling dersom vilkårene i § 7 er oppfylt og nemnda for øvrig mener situasjonen tilsier det. Eventuell kvote fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles i regionen i angitte perioder for den enkelte art. Følgende lisensfellingsperioder gjelder:

- Jerv: 10. september til og med 15. februar
- Brunbjørn: 21. august til og med 15. oktober
- Ulv utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv: 1. oktober til og med 31. mars

Gaupe forvaltes som en jaktbar art etter viltloven § 9, jamfør naturmangfoldloven § 15, og rovviltforskriften § 11 (kvotejakt). Lisensfelling på gaupe er per i dag derfor lite aktuelt.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal ligge til grunn for en beslutning om eventuell kvote, jamfør § 7.

1. Om myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling på jerv, brunbjørn og ulv

Følgende bestemmelser i rovviltforskriften med tilhørende kommentarer gjelder vurdering av hvorvidt en regional rovviltnemnd har myndighet til å fatte vedtak:

§ 4. Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene

Det skal være åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser.

For region 2 er følgende mål forskriftfestet:

b) Region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder: 12 ynglinger av gaupe

§ 7. Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Kommentarer til § 7 - Første ledd:

Første ledd regulerer når nemnden har myndighet til å fatte vedtak etter forskriften. Nemnden må derfor for hver rovviltart på vedtakstidspunktet ta stilling til om nemnden har myndighet til å fatte vedtak.

Det følger av første punktum at rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og jakt etter forskriften § 11 dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Vurderingen av om nemnden har myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndens myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt. I disse tilfellene er det Direktoratet for naturforvaltning som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt i regionen. Direktoratet skal imidlertid vurdere om slik myndighet skal delegeres til rovviltnemnden etter en helhetlig vurdering av bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltart, jf. kommentarene til forskriften § 13 annet ledd.

1.1 Sekretariatets vurdering

Rovviltnemnda skal på vedtakstidspunktet ta stilling til om de har myndighet til å fatte vedtak. Det er ikke fastsatt mål om yngling av jerv, brunbjørn eller ulv i regionen og Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak, jamfør rovviltforskriften § 7.

2. Vurdering og eventuell fastsettelse av kvote for lisensfelling på jerv, brunbjørn og ulv i 2013/2014

Rovviltforskriften § 10 gir hjemmel til å fastsette kvote for lisensfelling. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Kvoten kan fordeles på nærmere angitte områder eller fylker i regionen. Rovviltnemnda kan imidlertid avstå fra å åpne for lisensfelling, eventuelt gjøre vedtak på et seinere tidspunkt dersom forutsetningene endres.

Lisensfelling er ikke jakt, men felling motivert ut fra behovet for skadereduksjon ved å begrense artens vekst og/eller utbredelse. Lisensfelling av alle rovviltartene omfattes av grunneiers enerett og krever personlig lisens for å kunne delta.

Vedtak om kvote for lisensfelling skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt gi eventuelt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling (i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt). Fellingsperioden er angitt i rovviltforskriften, men dersom særlige forhold tilsier det kan Rovviltnemnda fastsette en kortere fellingsperiode.

2.1 Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

”Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.”

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jamfør § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jamfør også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at eksisterende og tilgjengelig kunnskap skal benyttes som grunnlag for vurdering av om rovvilt kan felles på gitte vilkår. Rovviltnemndas vedtak skal derfor basere seg på kunnskap om artenes bestandssituasjon. Sekretariatet viser i den forbindelse til beskrivelsen av det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, og sist oppdaterte kunnskap fra Rovdata.

2.2 Om lisensfelling i Forvaltningsplan for rovvilt i region 2

Gjeldende forvaltningsplan gir føringer om lisensfelling og i kapittel 6.7.4 heter det:

- *Lisensfelling kan være aktuelt for jerv i områder med regelmessig forekomst.*
- *Lisensfelling anses mindre aktuelt ved sporadisk forekomst eller opptreden av enkeltindivider.*
- *Kvotene for lisensfelling skal som hovedregel kun gis ved påviste tap av et visst omfang samme år og prioriteres i områder med kjent forekomst og flerårig tap.*

Forvaltningsplanen er under revisjon, og ble etter høring gjennomgått og behandlet i Rovviltnemnda i møte 17. juni 2013. Planen er nå til faglig gjennomgang i Miljødirektoratet. Om lisensfelling på brunbjørn, jerv og ulv heter det:

- *Lisensfelling skal vurderes årlig for alle artene med grunnlag i forekomst og skadeomfang sist beitesesong. Det skal åpnes for lisensfelling dersom det foreligger indikasjoner på forekomst over tid (stasjonær karakter) og fortsatt tilstedeværelse.*
- *I vurderingen skal situasjonen i tilgrensede områder i naboregioner vektlegges og det skal søkes samarbeid ved behov, f.eks om felles kvote og sammenfallende arealavgrensing.*
- *For ulv skal kunnskap om eventuelle individer med særlig viktig genotyp (finskrussisk opphav) vektlegges og lisensfelling normalt ikke åpnes uten særskilte tiltak.*
- *Fylkesmennene administrerer lisensfelling i sine respektive fylker, men skal søke samarbeid og felles ordninger.*
- *Rovviltnemnda vil etter endt lisensfellingsperiode gå i aktiv dialog med Miljødirektoratet og anbefale ekstraordinært uttak dersom kvotene ikke er fylt og det fortsatt kan sannsynliggjøres forekomst i regionen.*

2.3 Bestandssituasjonen nasjonalt

Sekretariatet viser til bestandsstatus oppgitt av Rovdata i brev datert 29. mai 2013, samt foreløpig rapport av 15. juni 2013 om den skandinaviske ulvebestanden.

Det nasjonale bestandsmålet for jerv (39 årlige ynglinger) og ulv (3 årlige ynglinger) er nådd på landsbasis, men ikke for brunbjørn (13 årlige ynglinger). I ”Rovviltforliket” (2011) går det fram at det skal samarbeides med Sverige om registrering av grenseulv, og ønske om at ulverevir i grenseområdet skal regnes inn i det norske måltallet. Når en avtale med svenske myndigheter er på plass, senest innen 2013, skal det foretas en ny vurdering av bestandsmålet for ulv. Per i dag gjelder nevnte bestandsmålsetting for ulv, jamfør rovviltforskriften § 3.

I 2012 ble det registrert 68 ynglinger av jerv totalt i Norge (58 i 2011), hvorav 15 i Sør-Norge (10 i region 5 Hedmark, 4 i region 3 Oppland og 1 i region 1 Vestlandet). Fire av disse ble tatt ut ved såkalt hiuttak (region 1 og 5). Alle rovviltregionene med fastsatt nasjonalt bestandsmål for regionen ligger på eller over bestandsmålet. Rovdata har nylig publisert foreløpige tall som viser betydelig færre kull i 2013 (40 påvist per nå). Reduksjonen har skjedd i Nord-Norge, mens bestanden i sør er relativt uendret. Endelige resultater rapporteres 1. oktober.

I siste foreløpig rapport om den skandinaviske ulvebestanden er denne beregnet til ca. 380 individer vinteren 2012/2013, hvorav ca. 30 med helnorsk tilhold. Bestandsovervåking ved sporing på snø kombinert med DNA-analyser og telling på individnivå som målsetting har derimot samme vinter påvist 42-46 helnorske ulver. I 2012 ble det registrert yngling i tre helnorske revir. Endelig rapportering slutføres 1. september.

Genetiske analyser viser at ulven i Norge og Sverige er sterkt preget av innavl. Fram til slutten av 2000-tallet nedstammet hele den skandinaviske bestanden fra kun tre individer. Data tyder på at den lave genetiske variasjonen gir effekter som redusert produksjon og lavere overlevelse av valper. De siste årene er det imidlertid registrert nye innvandrere fra den finsk -russiske bestanden. Disse har bidratt med avkom i den skandinaviske bestanden og på den måten redusert graden av innavl. Åtte (29 %) av de 28 valpekullene i 2011 hadde foreldre som var av 50 % finsk - russisk avstamning.

I 2012 ble det påvist minimum 137 brunbjørner i Norge (151 året før) ved bruk av DNA-analyser (51 hunner og 86 hanner), mange av dem nær riksgrensene mot øst. Ut fra dette er det beregnet at det ble født seks kull med unger i 2012, samme antall som i de tre foregående årene. Bestandsmålet er etter rovviltforliket av 17. juni 2011 13 årlige ynglinger.

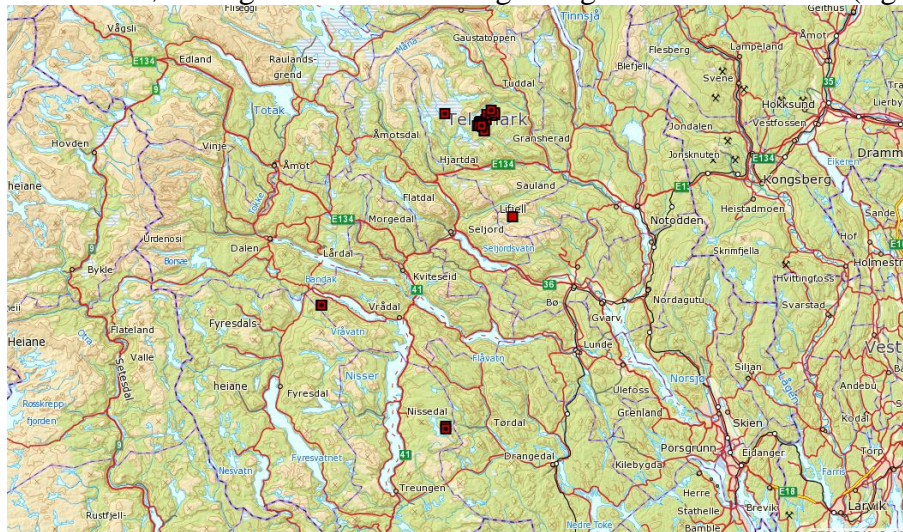
2.4 Rovviltforekomst og skadeomfang i region 2

Det er ikke fastsatt nasjonalt mål om yngling av brunbjørn, jerv eller ulv i region 2. Streifdyr skal aksepteres dersom disse ikke volder større skade. Rovviltforliket (2011) gir signal om at det skal være enklere å ta ut hannbjørner, jamfør også brev av 29. november 2011 fra Miljøverndepartementet.

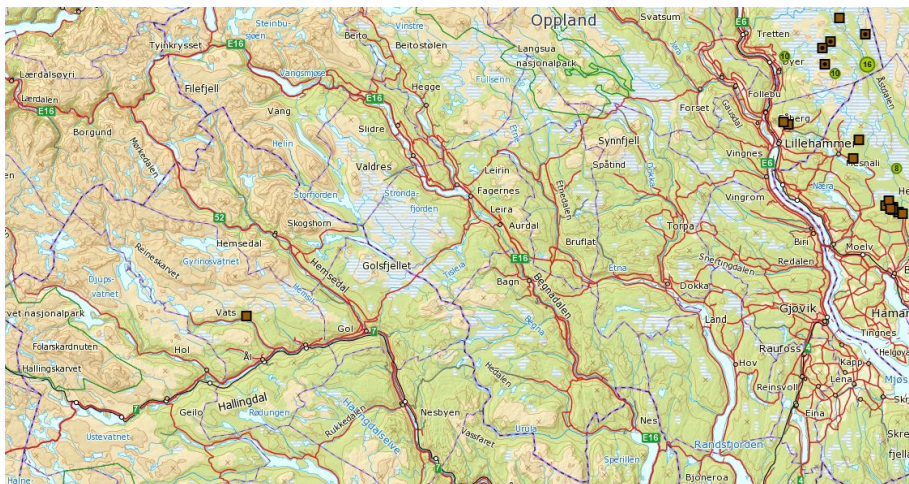
I løpet av beitesesongen 2013 er det i regionen per 2. august dokumentert aktivitet av **brunbjørn** i Buskerud og **ulv** i Telemark og Buskerud, men ikke av **jerv**.

Brunbjørn ble påvist medio juli ved funn av ei drept søye (Ål). Det er ikke påvist eller rapportert ytterligere skader. Skader fra ulv er påvist i Telemark (Hjartdal, Kviteseid, Notodden og Nissedal) i perioden fra 23. juni og fram til 15. juli, sist i Nissedal, og i Buskerud 2. august (Nes). I alt er det per 2. august påvist 28 skadetilfeller på sau i Telemark og 2-3 i Buskerud. I Telemark har det vært iverksatt fellingstillatelse på én ulv i hele skade-perioden, men uten resultat.

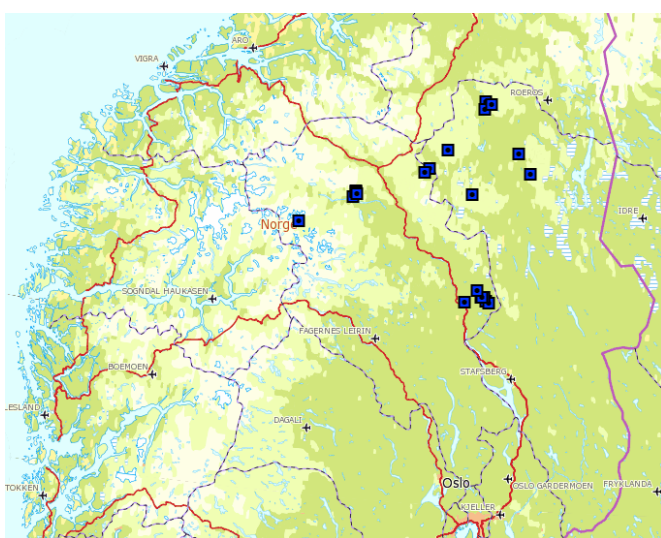
Skader på husdyr (vurdert av SNO som dokumenterte eller antatt) voldt av brunbjørn, jerv og ulv i deler av Sør-Norge i årets beitesesong framgår av kartene under (figur 1-3).

Figur 1. Påviste skader voldt av ulv i beitesesongen 2013. Skadetilfellene i Buskerud ble rapportert av SNO 2.8 og er lagt inn i Rovbasen. Kilde: Rovbasen 1.8.2013 og SNO/E Marker pers. medd.).

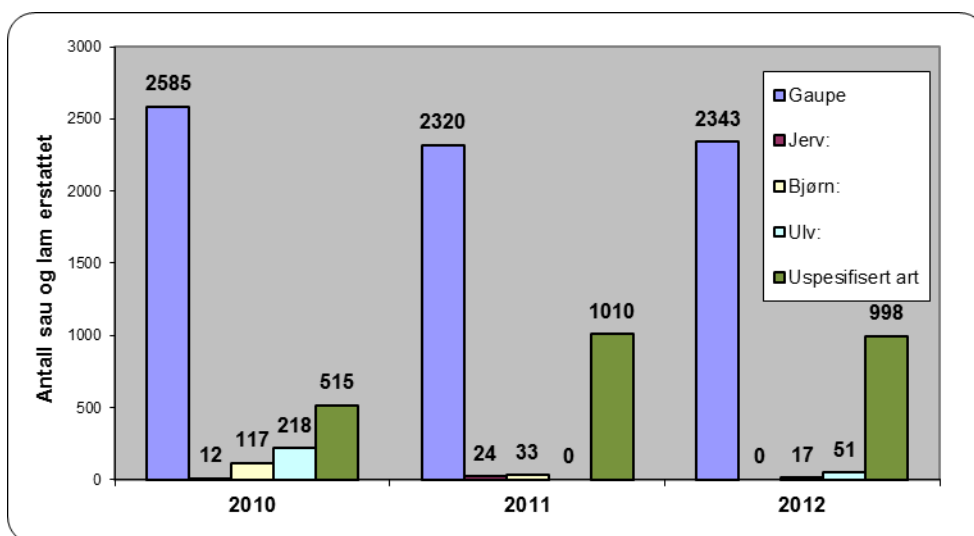

Figur 2. Sau påvist drept/skadet av brunbjørn i Buskerud og deler av Oppland/Hedmark i beitesesongen 2013. Kilde: Rovbasen 1.8.2013.

Figur 3. Sau påvist drept/skadet av jerv i beitesesongen 2013. Kilde: Rovbasen 1.8.2013.

Figur 4 viser antall sau og lam som er erstattet som av fylkesmennene som tapt til rovvilt (ekskl. kongeørn) i perioden 2010-2012. Målt som antall sau og lam erstattet var skadeomfanget i 2012 i region 2 tilnærmet likt som året før (+ 0,6 %).

Figur 4. Antall sau og lam erstattet som tatt av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, og som uspesifisert fredet rovvilt, i region 2 i perioden 2010-2012 (Kilde: Rovbasen).

2.5 Om lisensfelling i 2012/2013

Rovviltnemnda åpnet for lisensfelling av inntil to ulver i 2012/2013. Begge ble felt (Telemark og Vestfold). Det ble ikke åpnet for lisensfelling på jerv eller brunbjørn.

2.6 Sekretariatets vurdering

Både jerv, brunbjørn og ulv står oppført i Norsk rødliste for arter 2010. Ulv som kritisk trua (CR), jerv og brunbjørn som sterkt trua (EN). Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av artene. Samtidig er det slik at artene volder skade på bufe og tamrein. For blant annet å forhindre skade på bufe og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b.

Rovviltregion 2 har ikke bestandsmål for jerv, brunbjørn eller ulv. Forvaltningsplanen for regionen gir imidlertid føringer om at streifdyr utenom sesongen, i områder som ikke er viktig for beitedyr eller dersom skadene er av mindre omfang, skal aksepteres og normalt ikke felles med mindre det er åpnet for lisensfelling, jmfør kapittel 5.5. Ut fra nasjonale retningslinjer skal lisensfelling være den normale beskatningsformen for å redusere skade som disse artene påfører husdyr. Potensialet for skade på beitedyr i regionen fra disse artene vurderes å være generelt høyt, jmfør naturmangfoldloven § 14 om vektlegging av andre viktige samfunns-interesser.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jmfør § 8. Sekretariatet viser til at saksframlegget og innstillingen blant annet baseres seg på sist tilgjengelig kunnskap om bestandssituasjonen og utviklingen for jerv, brunbjørn og ulv i Norge. Det vises til beskrivelsen av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, samt til brev fra Rovdata 29. mai 2013 med bestandsstatus for jerv, brunbjørn og ulv fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt og foreløpig rapport om ulv i Skandinavia av 15. juni 2013. Gjennom dette anses kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 å være tilstrekkelig ivaretatt.

”Føre-var-prinsippet” i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter sekretariatets vurdering er ikke dette tilfelle i denne saken.

Selv om den genetiske variasjonen i ulvebestanden er i positiv utvikling er det fortsatt verdifullt å ta særskilt hensyn knyttet til genetisk verdifulle individer (finsk - russiske innvandrere eller direkte avkom av disse). Ved lisensfelling er det en viss risiko for at det kan bli tatt slike individer som vil kunne hatt en positiv og ønsket genetisk virkning på bestanden. I forvaltningsplanen for rovvilt er det i kapitlet om strategier og tiltak ved forvaltning av ulv (kapittel 6.6) påpekt at dersom det foreligger indikasjoner om at et individ er en innvandrer fra finsk - russisk bestand og anses å ha betydning for den sørskandinaviske bestanden, skal terskelen for felling være høy. Dette er videreført i revidert plan. Analyser som er foretatt per i dag (av hår/ekskremitter og døde dyr) har imidlertid utelukkende vært av individer (unge hanner) fra den sørskandinaviske bestanden. Ved eventuell åpning for lisensfelling på ulv bør det imidlertid settes vilkår om at det tas særlige hensyn dersom nye analyser tilsier at det forekommer genetisk verdifulle individer i regionen, jmfør avtalen mellom Direktoratet for

naturforvaltning og Naturvårdsverket om felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som rovviltbestandene blir utsatt for, jamfør § 10 i form av statusrapporter og annen informasjon fra Rovdata og de ulike rovviltprosjektene, herunder fra Skandulv om regulær og irregulær avgang. For jerv og brunbjørn er belastningen i stor grad knyttet til kjent avgang ved skadefelling og lisensfelling, for ulv i større omfang også ulovlig jakt og innavl.

Sekretariatet viser til at det etter rovviltforskriften § 4 ikke er nasjonalt bestandsmål for jerv, brunbjørn eller ulv i regionen. Ut i fra dette vurderes det slik at lokaliseringen av uttak gjennom lisensfelling på jerv, brunbjørn eller ulv i regionen ikke vil påføre bestandene irreversibel skade eller å være i strid med nasjonale bestandsmål, jamfør § 12. Saken gjelder lisensfelling og sekretariatet anser at naturmangfoldloven § 11 (prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) ikke er relevant i denne saken.

Jerv

Rovviltnemnda har ikke åpnet for lisensfelling på flere år. Begrunnelsen har vært lite og avtakende tapsomfang, og at andre virkemidler og tiltak (skadefelling/uttak) ble ansett mer hensiktsmessig. Denne situasjonen synes uendret.

Per i 1. august er det i henhold til Rovbasen ikke registrert skader i regionen, heller ikke i tilgrensende områder i naboregioner (region 1 eller 3), og det er ikke iverksatt eller søkt om fellingstillatelse. For inneværende sesong har Rovviltnemnda fastsatt en kvote for betinget skadefelling av jerv på ett dyr i regionen (sak 15/2013). Tidsrammen for betinget fellingstillatelser er fram til og med 15. februar, noe som sammenfaller med perioden for lisensfelling.

I forhold til første del av 2000-tallet er det langt mindre jervaktivitet i regionen totalt sett, og det er ikke påvist yngling i regionen eller i tilgrensende fjellområder de seinere årene. Det ble ikke erstattet tap til jerv i 2012. Imidlertid registreres fortsatt noe aktivitet i og i nærliggende områder til regionen, og skadepotensialet er betydelig. Sist vinter ble det registrert jerv i Aust-Agder (Bykle) og Buskerud (Ringerike).

Per i dag (2. aug.) anser sekretariatet det lite aktuelt å åpne for lisensfelling på jerv i 2013/2014. En beslutning om ikke å åpne for lisensfelling er ikke et formelt vedtak som kan påklages. Ved eventuelt endret situasjon bør Rovviltnemnda imidlertid vurdere kvote på et seinere tidspunkt.

Brunbjørn

Brunbjørn (hanner) forekommer årlig, men spredt og sporadisk i regionen. I år ble ikke brunbjørn registrert i regionen før det i midten av juli ble påvist ei drept søye i Buskerud (Ål i Hallingdal). Det er per 2. august ikke påvist ytterligere skader

Inneværende sesong har Rovviltnemnda fastsatt en kvote på én brunbjørn for betinget skadefelling i regionen (sak 15/2013). Erfaringsmessig vandrer brunbjørn raskt over større avstander og lisensfelling for regionen som helhet ble for noen år tilbake vurdert som lite hensiktsmessig, jamfør forvaltningsplanen og tidligere års praksis. Som følge av noe økende aktivitet av brunbjørn i regionen åpnet imidlertid Rovviltnemnda for lisensfelling av én brunbjørn i 2010/2011 i øvre del av Buskerud (sak 10/2010) og to over hele regionen i 2011/2012 (sak 16/2011). Det ble ikke felt brunbjørn under lisensfelling i noen av disse årene.

Omfanget av påviste skader er marginalt og andre indisier på forekomst i regionen er svakt. Sett sammen med tidligere erfaringer om opptreden av brunbjørn i regionen mener likevel sekretariatet det bør vurderes å åpne for lisensfelling i regionen. Eventuell kvote bør være på ett dyr gjeldende for hele regionen. Perioden for lisensfelling på brunbjørn starter 21. august.

Ulv

Ulv har opptrådt i deler av Telemark gjennom store deler av årets beitesesong, sist (per 2. august) påvist i Nissedal 15. juli. 2. august rapporter SNO også om funn av 2-3 sauer (søye og lam) i Nes kommune (Hallingdal) høyst sannsynlig drept av ulv. For inneværende sesong har Rovviltnemnda fastsatt en kvote for betinget skadefelling av ulv på to dyr i regionen (sak 15/2013).

Ut fra dagens situasjon med minst én ulv som over en lengre periode har oppholdt seg i regionen anser sekretariatet det aktuelt å åpne for lisensfelling på ulv. Perioden for lisensfelling på ulv i regionen starter 1. oktober. Ut fra tidligere erfaring og et stort skadepotensiale mener sekretariatet det er hensiktsmessig å åpne for lisensfelling på ulv i hele regionen.

Dersom Rovviltnemnda fastsetter kvote(r), må et vedtak vurderes nærmere etter naturmangfoldloven §§ 8-12, jamfør § 7.

Etter at vedtak er fattet skal irregulær avgang av rovvilt innenfor regionen belastes den kvote som nemnda har bestemt, jamfør rovviltforskriften § 7 femte ledd. Dersom kvoten(e) blir fylt kan nemnda på et seinere tidspunkt vurdere utvidet kvote dersom bestands- og skade-situasjonen tilsier det.

Sekretariatet har framlagt saken for de øvrige fylkesmennene.

Oppsummering

Ut fra føringene i gjeldende forvaltningsplan og Rovviltnemndas vedtak om revidert plan (sak 19/2013), samt tapsutviklingen og potensialet for framtidige tap av sau og bestandssituasjonen for rovvilt (brunbjørn, jerv og ulv) i regionen, anbefaler sekretariatet Rovviltnemnda å åpne for lisensfelling på brunbjørn og ulv i sesongen 2013/2014. Sekretariatet foreslår en kvote på ett dyr for hver av artene. Anbefalingen er basert på situasjonen per 2. august. Dersom ny kunnskap på vedtakstidspunktet (19. august) tilsier flere individer bør kvoten settes i forhold til dette. Spesielt vil dette kunne gjelde ulv.

Dersom situasjonen på et seinere tidspunkt endrer seg for jerv mener sekretariatet at åpning for lisensfelling bør vurderes på nytt.

Saksframlegget er grunnlagt i naturmangfoldloven § 18 og § 77 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Sekretariatet har, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i loven §§ 8-10 og § 12 til grunn som retningslinjer. § 11 (prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder § 14 om andre samfunns-interesser ved vurdering av potensialet for rovviltskader.

3. Sekretariatets framlegg til vedtak

Rovviltnemnda i region 2 viser til at det ikke er fastsatt nasjonale mål om yngling av ulv eller brunbjørn i regionen. Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å åpne for lisensfelling på disse artene etter rovviltforskriften § 10, jamfør §§ 4 og 7.

Etter en samlet vurdering med vektlegging på potensialet for framtidige skader åpner Rovviltnemnda for lisensfelling på én – 1 – brunbjørn og én – 1 – ulv i 2013/2014. Kvote gjøres gjeldende for hele region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder).

Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for bestandenes overlevelse. Eventuell skadefelling og irregulær avgang etter at vedtaket om lisensfelling er gjort belastes kvoten.

Bakgrunn og begrunnelse for vedtaket går fram av saksframlegget til sekretariatet.

Lisensfellingsperioden er for brunbjørn fra og med 21. august til og med 15. oktober 2013 og for ulv fra og med 1. oktober 2013 til og med 31. mars 2014.

Bjørnebinne med unge(r), samt hennes unge(r) (uansett alder) er unntatt fra lisensfelling.

Ved ny kunnskap om forekomst i regionen av individer av ulv som er særlig viktig for den genetiske variasjonen i den sørskandinaviske bestanden (finskrussisk opphav), skal mulige tiltak vurderes, herunder om lisensfelling bør videreføres.

Lisensfelling krever grunneiers tillatelse.

Lisensfelling administreres av fylkesmennene i regionen. Informasjon om krav til utøvelse av lisensfelling (registrering i Jegerregistrert, rapportering, innlevering av skrott/biologisk materiale av felt dyr, telefonnummer for informasjon etc.) gis av fylkesmennene.

Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eller oppheve vedtaket dersom nye opplysninger tilsier det.

Vedtaket (enstemmig)

Rovviltnemnda i region 2 viser til at det ikke er fastsatt nasjonale mål om yngling av ulv eller brunbjørn i regionen. Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å åpne for lisensfelling på disse artene etter rovviltforskriften § 10, jamfør §§ 4 og 7.

Etter en samlet vurdering med vektlegging på potensialet for framtidige skader åpner Rovviltnemnda for lisensfelling på én – 1 – brunbjørn og én – 1 – ulv i 2013/2014. Kvote gjøres gjeldende for hele region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder).

Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for bestandenes overlevelse. Eventuell skadefelling og irregulær avgang etter at vedtaket om lisensfelling er gjort belastes kvoten.

Bakgrunn og begrunnelse for vedtaket går fram av saksframlegget til sekretariatet.

Lisensfellingsperioden er for brunbjørn fra og med 21. august til og med 15. oktober 2013 og for ulv fra og med 1. oktober 2013 til og med 31. mars 2014.

Bjørnebinne med unge(r), samt hennes unge(r) (uansett alder) er unntatt fra lisensfelling.

Ved ny kunnskap om forekomst i regionen av individer av ulv som er særlig viktig for den genetiske variasjonen i den sørskandinaviske bestanden (finskrussisk opphav), skal mulige tiltak vurderes, herunder om lisensfelling bør videreføres.

Lisensfelling krever grunneiers tillatelse.

Lisensfelling administreres av fylkesmennene i regionen. Informasjon om krav til utøvelse av lisensfelling (registrering i Jegerregisteret, rapportering, innlevering av skrott/biologisk materiale av felt dyr, telefonnummer for informasjon etc.) gis av fylkesmennene.

Rovviltnemnda kan til enhver tid endre eller oppheve vedtaket dersom nye opplysninger tilsier det.